Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Johtava asiantuntija Katri Niskanen
Kansainvälinen osaaminen ja työvoima -tiimi
Työvoiman maahanmuutto ja kotouttaminen -yksikkö

LAUSUNTO

U 57/2022 vp

20.10.2022

Hallintovaliokunta

Suullinen asiantuntijakuuleminen pe 21.10.2022 klo 12.30

U-kirjelmä komission ehdotuksesta EU:ssa pitkään oleskelleiden asemaa koskevan direktiivin uudelleenlaatimiseksi (U 57/2022 vp)

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi U-kirjelmästä ja antaa siitä seuraavan asiantuntijalausunnon:

U-kirjelmä koskee Euroopan komission 27. huhtikuuta 2022 antamaa ehdotusta (KOM(2022) 650 final) pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevan direktiivin uudelleenlaatimiseksi. Direktiivissä säädetään jo nykyisin edellytyksistä, joiden mukaisesti jäsenvaltiossa laillisesti ja jatkuvasti vähintään viiden vuoden ajan asuneet kolmansien maiden kansalaiset voivat saada pitkään oleskelleen aseman, joka puolestaan tuo mukaan erinäisiä oikeuksia. Vuonna 2019 valmistuneen direktiivin arvioinnin yhteydessä ja sen täytäntöönpanoa koskevissa kertomuksissa havaittiin kuitenkin useita puutteita tavoitteiden saavuttamisessa sekä käytännön kysymyksiä, jotka liittyvät direktiivin soveltamiseen jäsenvaltioissa. Komission ehdotuksen tavoitteena on luoda tehokkaampi, johdonmukaisempi ja oikeudenmukaisempi järjestelmä pitkään oleskelleen aseman saamiseksi. Järjestelmä olisi keskeinen väline, jolla edistetään laillisesti ja pitkään EU:ssa asuvien kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista.

Työ- ja elinkeinoministeriö on osallistunut U-kirjelmän valmisteluun ja kannattaa sen esitystä Suomen kannaksi. Jo vuonna 2003 hyväksytyn alkuperäisen direktiivin uudistaminen on tärkeää EU:ssa pitkään oleskelleiden aseman parantamiseksi. Aseman tuomat oikeudet on tärkeää suhteuttaa erityisesti niihin oikeuksiin, joita on sisällytetty viime vuosina hyväksyttyihin eri maahanmuuttajakategorioita koskeviin direktiiveihin. Pitkään oleskelleiden aseman parantamisella on yhteys koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton lisäämistavoitteisiin Suomessa lisäten sekä houkuttelevuutta että pitovoimaa. Erityisesti direktiivin EU:n sisäistä liikkuvuutta koskevat säännökset ovat keskeisiä, koska ne erottavat EU-tason pysyvän luvan kansallisista luvista. Vaikka EU-jäsenvaltiot toisaalta kilpailevat keskenään samoista kansainvälisistä osaajista, jäsenvaltiot voivat saada globaalissa kilpailussa synergiahyötyä yhteisistä houkuttelevuustekijöistä ja

osaajien liikkuvuuden edistämisestä EU:n sisällä. On tärkeää, että direktiivin muutoksilla tähdätään myös kiertomuuton edistämiseen, lisäten lähtömaiden mahdollisuuksia hyötyä monipuolisesti osaajien liikkuvuudesta.